

PEDAGOGISCH WERKPLAN

Kindercentrum Kever

ONZE PEDAGOGISCHE WERKWIJZE

Essentieel voor onze BSO is het begrip 'vrijheid'. Leven als mens betekent voor ons: leven op jouw eigen manier. Kunnen zijn wie je bent en wie je wil zijn, veranderen en groeien zoals jij dat wil. Je kunt als mens alleen je eigen manier van leven ontwikkelen als je de vrijheid krijgt/neemt om:

- verschillende manieren uit te proberen: fouten te maken, tegen de lamp te lopen en het vervolgens op een andere manier te proberen.
- te zoeken naar jouw mogelijkheden: anderen weten ook niet hoe jij moet leven (ook al denken ze soms van wel) of hebben daar verschillende ideeën over.
- je eigen grenzen tegen te komen, zonder ze vastgevroren door een ander opgelegd te krijgen. Vrijheid is voor ons niet: grenzeloosheid. Leven als mens doe je met anderen in verschillende situaties en met elkaar maken wij de wereld. De grenzen van de vrijheid worden aangegeven door de situatie waarin je je bevindt en door de mensen met wie je je daarin bevindt. Ook die ander moet vrij kunnen zijn. Deze grenzen liggen echter niet vast. Elk mens, elke situatie is anders. Vrijheid is ook niet: vrijblijvendheid. Mensen zijn bij elkaar betrokken, helpen elkaar, leren van elkaar en beïnvloeden elkaar.

In onze visie kan opvoeden dus niet zijn: het klakkeloos aanleren van vaste normen en waarden. De grenzen die je in de opvoeding stelt kunnen alleen je eigen grenzen zijn, bepaald door je eigen normen en waarden. Opvoeden is dus steeds geconfronteerd worden met jezelf, met je eigen normen en waarden en de mogelijke ongeldigheid daarvan voor de ander. Opvoeden is dus ook steeds twijfelen, want er bestaat geen 'zo moet het'. Natuurlijk stel je regels in het opvoeden, maar juist door het stellen van die regels aan de hand van eigen normen (niet: 'zo hoort het niet', maar: 'zo wil ik het niet') kunnen kinderen kennis maken met de veelheid aan mogelijkheden in het leven. Iedereen hanteert immers weer andere normen en waarden. We leggen kinderen uit waarom we bepaalde waarden en normen belangrijk vinden. Voor ons betekent opvoeden kinderen helpen hun weg in te vinden en er hun voordeel mee te doen. Maar ook: je door kinderen laten helpen om hier jouw weg in te vinden, het is geen eenrichtingsverkeer van ouder/pedagogisch medewerker naar kind. Je kunt ze helpen kiezen wie ze willen zijn en hoe ze willen leven in het besef dat je daar zelf ook mee bezig bent. Opvoeden kan dan ook alleen als je bereid bent jezelf te laten kennen en geconfronteerd te worden met jezelf.

Ons vooropgezette einddoel is:

Kinderen al spelend, in vrijheid en betrokkenheid, de wereld, de anderen en zichzelf helpen ontdekken. Hen op die manier de mogelijkheid bieden groot te worden, te groeien en te helpen ontdekken dat het leuk is.

De manier waarop wij dit doel proberen te bereiken en wat dit betekent voor ons dagelijks handelen, met kinderen, ouders en met elkaar, beschrijven wij in dit werkplan.

EMOTIONELE VEILIGHEID

Wenprocedure

Het wennen bij kindercentrum Kever verloopt voor ieder kind en elke ouder anders. Wij laten de procedure steeds afhangen van wat de ouder en het kind willen. Ouders kunnen meelopen uit school en even bij het kind blijven of weggaan en het kind later ophalen. Als wij merken dat de aanwezigheid van de ouder het kind belemmert zich in de groep te mengen, bespreken we dit en adviseren we de ouder toch even weg te gaan.

Als een ouder het kind komt halen en heeft aangebeld, zeggen we niet direct tegen het kind dat de ouder eraan komt. Op die manier ziet een ouder hoe het kind bezig is met zijn/haar spel en dat maakt meer indruk dan wanneer wij vertellen dat het kind lekker gespeeld heeft. We volgen het nieuwe kind de eerste paar dagen heel nauwkeurig, zodat we de ouder kunnen informeren en ook met zekerheid kunnen zeggen dat het kind zich thuis voelt.

Als oudere kinderen komen wennen bij Kever doen we vaak even iets samen met hen en betrekken daar andere kinderen bij om zo het contact makkelijker te maken. De overstap naar een volgende groep gaat bij Kever heel geleidelijk. Kinderen spelen vaak al in andere ruimtes met elkaar. Sommige kinderen maken de overstap eerder dan bij zes en acht jaar, andere wat later. Het belangrijkste is dat kinderen zich vermaken, dus als vriendjes eerder naar een andere groep gaan, is het mogelijk dat het kind meegaat. Als vriendjes juist wat jonger zijn, blijft het kind wat langer op de groep. Elk kind moet het fijn vinden bij Kever.

Groepsregels

Hoe ouder de kinderen worden, hoe meer vrijheid we ze kunnen geven en hoe soepeler we om kunnen gaan met bepaalde regels. Uitgangspunt is dat regels functioneel moeten zijn en wanneer ze dat niet (meer) zijn moeten ze vervangen worden door andere. De kinderen hebben hier ook een stem in. We hanteren regels (normen en waarden die wel voor allen gelden) om afspraken te maken met elkaar over:

- Omgangsvormen: Kever is van iedereen en iedereen moet zich er prettig voelen. Dat betekent dat we respectvol met elkaar en met de spullen omgaan. Niets mag (moedwillig) kapotgemaakt worden: geen spullen, geen kinderen, geen pedagogisch medewerkers en het gebouw ook niet...

- Eten, drinken en tafelmanieren: niet boeren, niet met voeten op tafel, niet met volle mond praten en geen onfrisse verhalen vertellen...
- Veiligheid en hygiëne: wachten bij het oversteken, niet duwen op de trap...

Over het algemeen proberen wij Kever te draaien met zo min mogelijk regels, zodat de regels die we hanteren erg duidelijk en vanzelfsprekend zijn.

Observatie van het kind

Observeren doen wij eigenlijk voortdurend. Wij bespreken het welbevinden, het gedrag en de achtergronden en aanpak daarvan regelmatig in onze teamvergaderingen. Als daar aanleiding toe is bespreken we onze bevindingen met ouders en proberen dan een gezamenlijke aanpak af te stemmen.

VAARDIGHEDEN EN (ZELF)VERTROUWEN

Speelgoedvisie

We proberen er bij de aanschaf van speelgoed voor te zorgen dat er veel verschillende spelmogelijkheden ontstaan, zodat iedereen aan zijn/haar trekken kan komen. Ook kijken en luisteren we naar de wensen van kinderen. Kinderen zijn in principe vrij om te spelen waarmee zij willen, maar we sturen soms wel. Als kinderen bijvoorbeeld te vaak of te lang met de spelcomputer spelen, kiezen we ervoor om de computer een hele middag niet aan te doen. Kinderen krijgen dan de kans te ontdekken wat er nog meer mogelijk is op het kindercentrum en dat zijn vaak dingen die nergens anders kunnen: niet thuis, niet op school en niet op straat. Sommige ruimtes houden wij zo kaal mogelijk, zodat kinderen er zelf wat van kunnen maken met kussens, kisten, dekens etc. Meubels zijn bij ons vaak tweedehands omdat uiterlijk ervan voor kinderen vaak minder belangrijk is dan wat je ermee kunt.

Feesten en uitstapjes

Feesten als Kerst en Sinterklaas vieren we niet op het kindercentrum, maar we kleden wel de ruimtes aan in de sferen van deze feesten. Verjaardagen worden wel gevierd. Er wordt gezongen (als kinderen dat willen), uitgedeeld en er worden kaarsen uitgeblazen (van een steeds opnieuw te gebruiken neptaart). De jarige mag dan een cadeau uitzoeken uit de cadeaudoos. Eén keer per jaar organiseren we een feest voor kinderen en ouders. We doen spelletjes, vertonen films en eten gezamenlijk. Met een minimum aan voorbereiding (ouders nemen allemaal iets te eten mee) zorgen we met z'n allen voor een maximum aan gezelligheid.

Uitstapjes horen bij de vakanties. We vragen 's ochtends altijd waar de kinderen zin in hebben, inventariseren de wensen en maken aan de hand daarvan de keuze voor een activiteit. We gaan naar musea, zwembaden en strandjes, bos en speeltuinen.

OMGAAN MET ANDEREN

Groepsprocessen

Gezelligheid vinden wij heel belangrijk, maar samen hoeft niet altijd. Ieder van ons, kinderen en pedagogisch medewerkers heeft zijn eigen Kever. We vormen een groep, maar we hoeven niet altijd hetzelfde leuk te vinden. Het is ook heel belangrijk om elkaar met rust te laten. Je mag je ook alleen vermaken. Als wij merken dat een kind zich afzondert, maar wel graag bij de groep betrokken zou willen zijn geven wij het een taak of verantwoordelijkheid en proberen het kind zo bij het geheel te betrekken.

Kinderen buitensluiten of pesten wordt niet getolereerd. Als twee kinderen even samen willen spelen, mag dat. Als kinderen in een groep spelen, dan mag iedereen, die dat wil, meedoen. De oudere kinderen hebben vaak al meer een duidelijke voorkeur voor bepaalde vriendjes en vriendinnetjes, zoeken elkaar op en vormen groepjes. Pesten gebeurt overal en dus (helaas) ook bij Kever. Hoewel het meestal gebeurt buiten het zicht van de pedagogisch medewerkers, weten wij toch vaak wat er speelt. We kennen de kinderen heel goed. Wij benoemen het pestgedrag en bespreken met de kinderen hoe we het kunnen veranderen.

We stimuleren het groepsgevoel door aan te geven dat we met z'n allen verantwoordelijk zijn voor de sfeer bij Kever. Als een kind ziet dat er gepest wordt of wanneer er dingen gebeuren die onveilig zijn, moet hij/zij dat komen zeggen. Dat is geen klikken, dat is hulp halen. Een groepsgevoel ontstaat ook doordat we met elkaar een geschiedenis hebben. We maken foto's van uitstapjes en activiteiten en hangen deze op. Ook hangen er lijsten met pasfoto's van alle kinderen die ooit bij Kever hebben gezeten. Zo herkennen kinderen soms oudere buurkinderen, zussen, broers of vrienden daarvan.

Samen

Het groepsgevoel vinden wij belangrijk. Daarom doen we een aantal dingen gezamenlijk, zoals de eet- en drinkmomenten of feestjes op de eigen groep. Kinderen worden per school opgehaald. De groep kinderen die het eerst aanwezig is op het centrum gaat eerst gezamenlijk aan tafel om iets te eten en te drinken. Vervolgens gaat de volgende groep kinderen die uit school komen aan tafel. Ieder kind eet en drinkt altijd in de eigen stamgroep (de 4+, de 6+ of de 8+ groep).

Na het eten mogen de kinderen vrij spelen. De pedagogisch medewerkers zijn dan gezamenlijk verantwoordelijk voor alle kinderen, maar de eindverantwoordelijkheid met betrekking tot een kind ligt bij de pedagogisch medewerkers van de stamgroep waartoe dat kind behoort. Er wordt per dag bekeken hoeveel pedagogisch medewerkers er nodig zijn op een groep (dit is afhankelijk van de daadwerkelijke bezetting op die dag). Het komt dus voor dat er drie pedagogisch medewerkers bij de 4+ groep aanwezig zijn en maar één pedagogisch medewerker bij de 8+ groep. Op woensdag en vrijdag worden de kinderen in 2 groepen opgevangen, omdat er dan maximaal 30 kinderen aanwezig zijn. Er is dan een groep met de jongste kinderen en een groep met de oudste kinderen.

WAARDEN EN NORMEN

Verschillen tussen kinderen

Wij vinden het belangrijk dat iedereen zich thuis voelt bij Kever, ondanks de verschillen. Of misschien zorgen de verschillen er juist wel voor dat iedereen zich thuis kan voelen. We proberen dit te waarborgen door heel goed naar de kinderen te kijken en te luisteren, zodat wij registeren waar zij behoefte aan hebben. Even rust of juist lekker dollen? Samen of even alleen? Met andere kinderen of aandacht van de pedagogisch medewerkers? Hetzelfde kind kan op verschillende dagen verschillende behoeftes hebben. We gaan zover mogelijk om te voorzien in de behoefte van een kind. De oudere kinderen zijn zich al meer bewust van de verschillen tussen mensen en praten daar ook over. We gaan op een gelijkwaardige manier de gesprekken aan en vertellen ook hoe wij naar mensen kijken. Naarmate kinderen ouder worden gaan ze zichzelf steeds meer profileren, maar voelen zich daar soms ook heel kwetsbaar bij. Het kan eng zijn om anders te zijn dan anderen, om een andere mening te hebben of er anders uit te zien. Wij vinden het erg belangrijk dat iedereen de ruimte krijgt om te ontdekken waar hij/zij zich lekker bij voelt. Wij vinden verschillen juist heel interessant en proberen kinderen te stimuleren in hun bijzonderheid.

Gedrag stimuleren en corrigeren

De sfeer op de BSO wordt mede bepaald door de manier waarop gecorrigeerd wordt. Wij willen niet de hele dag als politieagent rondlopen en de kinderen vertellen wat ze wel en niet mogen doen. We willen kinderen helpen de baas over zichzelf te worden. Als kinderen op zichzelf passen, kunnen ze hun eigen weg gaan en samen leuke dingen doen, waar we vervolgens met z'n allen veel plezier aan beleven. Corrigeren is soms wel noodzakelijk. Kinderen krijgen bij ons altijd eerst een waarschuwing. Daarmee geven wij aan dat wij bepaald gedrag niet acceptabel vinden, bieden wij de kinderen de gelegenheid om zelf na te denken over hun gedrag en de consequenties daarvan en geven we de kinderen de mogelijkheid om het te veranderen. Als daar niet naar geluisterd wordt, volgt een consequentie, meestal in de vorm van een time-out: even apart van de groep op een stoeltje of in de rustkamer. We houden de 'straf' altijd zo kort mogelijk en maken daarna nieuwe afspraken met het kind voordat het weer op de groep mag spelen. De manier van corrigeren wordt ook aangepast aan het kind en de leeftijd. Sommige kinderen hebben al genoeg aan een waarschuwende blik, andere moeten verplicht een andere activiteit kiezen (bijvoorbeeld even iets rustigs doen aan tafel). Als kinderen echt over grenzen heen gaan en de veiligheid (of het gevoel van veiligheid) van andere kinderen in gevaar brengen, wordt het gedrag, de consequenties daarvan en de afspraken ook met ouders besproken en zwart op wit gezet. Zo'n 'contract' wordt door kind en pedagogisch medewerkers ondertekend.

Kinderparticipatie

Vrijheid leidt tot mondigheid. Kinderparticipatie zien wij niet als losstaande activiteit, maar als onderdeel van onze houding naar de kinderen. Wij vinden het belangrijk dat kinderen het naar hun zin hebben en dat ze ondervinden dat hun mening telt. We kijken en luisteren daarom voortdurend naar wat ze doen en zeggen. Kinderen hebben inspraak in activiteiten, speelgoedaanschaf, voedingsaangelegenheden en regels.

SAMEN MET OUDERS

Breng- en haalcontacten

De breng- en haalcontacten worden bij Kever verschillend vormgegeven. Ouders van de jongste kinderen moeten (net zo goed als de kinderen zelf) wennen aan het kindercentrum en de pedagogisch medewerkers. Ouders hebben vaak veel vragen over hun kind, de dag, de regels etc. We stimuleren u daarom de tijd te nemen bij het ophalen. We proberen het zo te regelen dat er tegen die tijd is opgeruimd, zodat we zelf ook even tijd hebben voor de ouders. Dat betekent wel dat u vóór kwart voor zes moeten komen. Het laatste kwartier is het vaak erg hectisch en hebben de pedagogisch medewerkers geen tijd voor een praatje. Het schoolplein (na schooltijd) biedt ook nog wel eens gelegenheid om een praatje te maken op dagen dat het kind niet naar Kever gaat. De ouders van de oudere kinderen komen steeds minder (soms helemaal niet meer) op het centrum. Ouders kennen ons inmiddels en loslaten hoort ook bij opvoeding en de ontwikkeling van zelfstandigheid. Door in de jongste groep veel energie te steken in het opbouwen van het contact met de ouders, leggen we een basis die het mogelijk maakt om elkaar ook later aan te spreken als dat nodig is. We checken regelmatig of er iemand in het team is die wel af en toe contact heeft met de ouder en spreken de ouder ook aan wanneer blijkt dat zij niet of slecht bereikbaar zijn.

In vakanties is er tijdens brengtijden weinig tijd. Het is dan vaak erg druk en er zijn soms jonge kinderen die moeite hebben met afscheid nemen en om die reden aandacht nodig hebben. Omdat wij de ouders van vakantiekinden weinig zien gaan die op deze dagen ook nog voor op de ouders van de 'reguliere' kinderen. Op deze dagen wordt door ouders vaak gevraagd naar de plannen voor de dag. Aangezien wij de plannen laten afhangen van de groep en de wensen van de kinderen kunnen we daar vaak nog niet een duidelijk antwoord op geven. Ouders kunnen er echter van op aan dat we altijd iets leuks gaan doen. Handiger is dus om aan het eind van de dag te vragen wat we gedaan hebben (zie ook het beleid m.b.t. uitjes/activiteiten).

Communicatie tussen ouders en pedagogisch medewerkers

Samen met ouders betekent voor ons: samen naast ouders. Wij vinden het belangrijk dat ook ouders zich welkom voelen bij Kever. Daarom proberen we ook zoveel mogelijk te luisteren naar hun wensen en zoveel mogelijk tegemoet te komen in hun behoefte aan informatie. Tijdens het intakegesprek worden ouders uitgenodigd om vooral te komen met vragen en opmerkingen, hoe klein of groot ook.

Informatie over het welbevinden van de kinderen wordt meestal besproken tijdens de haal- en brengmomenten. Indien nodig of wenselijk, worden aparte afspraken gemaakt om hier uitgebreider over te praten. Ook wij hebben behoefte aan informatie, over hoe het kind zich thuis en op school gedraagt en over hoe het kind zich uitlaat over de BSO. Samen opvoeden betekent tweerichtingsverkeer: gezamenlijk kunnen wij ervoor zorgen dat ieder kind zich thuis voelt bij ons. Over organisatorische zaken worden ouders op de hoogte gehouden via de nieuwsbrieven die drie á vier keer per jaar verschijnen.